

TRÆTJÆRE

TRADITIONEL TRÆBESKYTTELSE MED EN SÆRLIG GLØD

Træ tjære bevarer og beskytter udvendigt træ i mange år selv under meget udsatte forhold, og tjæren giver træværket en flot fløjlsagtig overflade.

I Norden har man brændt træ tjære siden oldtiden, og for bare 100 år siden var duften af træ tjære stadig helt almindelig. Det var det eneste produkt, der blev brugt til udvendig overfladebehandling af bindingsværk, grovere træværk, træskibe, fiskerbåde, fiskegarn og tovværk.

Den mest benyttede træ tjære var den naturlige, lyse, milebrændte træ tjære, der blev fremstillet af fyrretræ brændt i tjæremiler.

En nyere fremstillingsproces er tørdestillation af fyrretræet i retortovne. Biprodukterne ved denne fremstillingsproces er terpentinolie, eddikesyre, acetone, træsprit og metylalkohol. Disse opløsningsmidler blev tidligere brændt af under fremstillingen af milebrændt træ tjære.

Typisk stenkulstjæret træværk – eksempler på en overfladebehandling man ikke længere anvender.

Stenkulstjære er en saga blot

Træ tjære må ikke forveksles med stenkulstjære. På grund af sit indhold af meget giftige creosoter må stenkulstjære ikke længere anvendes på træ i Danmark.

Regenerering af blødt og trasket træ på en 100 år gammel træluger. Træ tjæren erstatter de forsvundne olie-, harpiks- og tjærestoffer i træet, så træet igen bliver fast, hårdt og vandafvisende.

Effektiv beskyttelse af nyt træ og regenerering af nedbrudt træ?

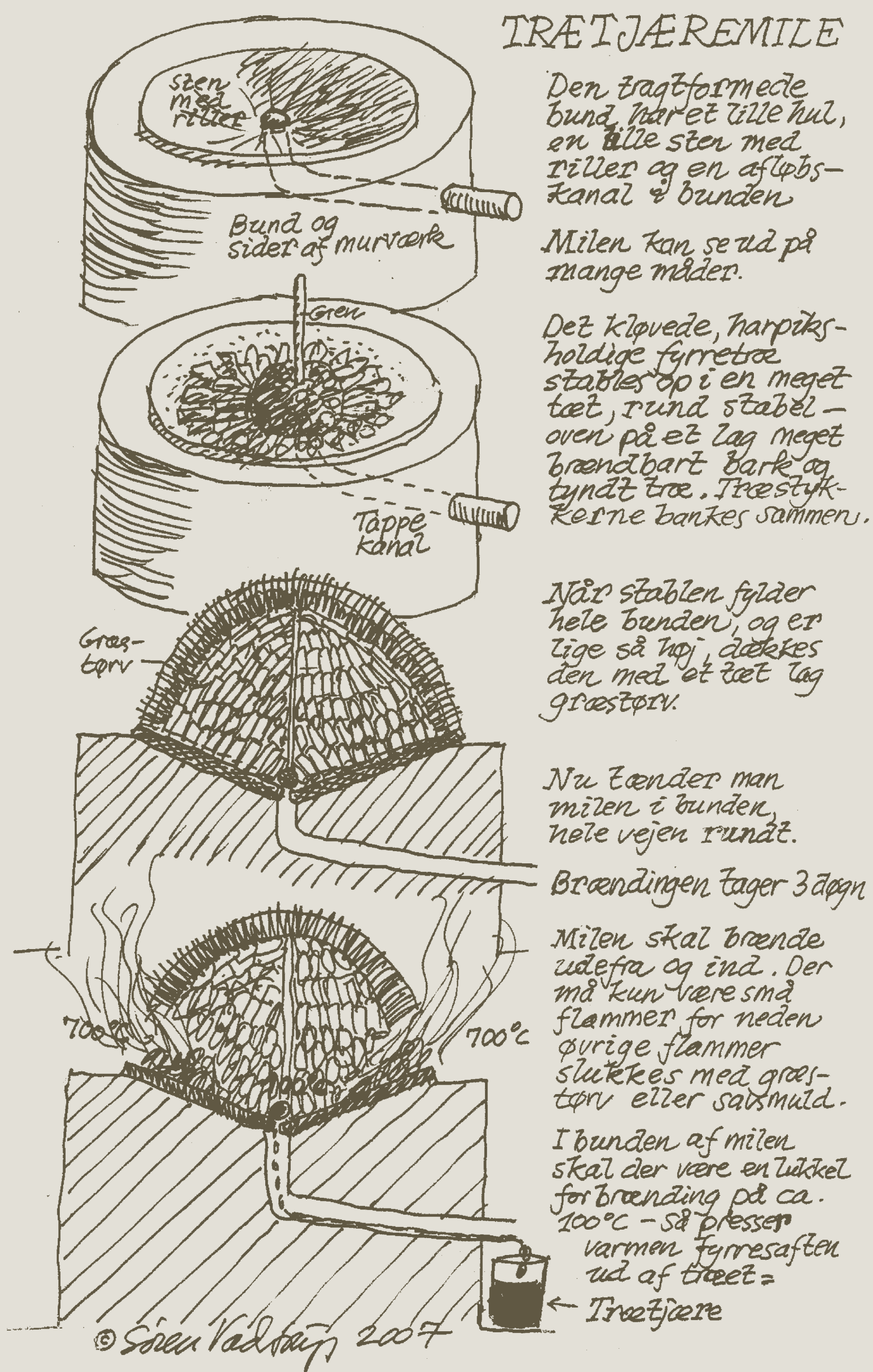
Oliestofferne fra træ tjæren trænger ind i træet, mindsker optagelsen af fugt og giver en unik præventiv modstanddygtighed overfor sollys. Samtidig beskytter tjærestofferne mod angreb fra trænedbrydende svampe og insekter.

Er der tale om blødt, udpint og nedbrudt træ, vil træ tjærens harpiksstoffer desuden trænge ind i træet og erstatte det oprindelige harpiksindhold, der er rådnet eller blevet vasket væk af vind og vejr.

Der findes ingen alternative overfladebehandlinger, der på samme tid har træ tjærens æstetiske overfladekarakter og dens unikke, bredspektrede beskyttende og regenerative egenskaber.

Tjærebrænding i mile på Bungemuseet på Gotland.

TRÆTJÆRE

BEHANDLING OG VEDLIGEHOLDELSE AF TJÆRET TRÆ

I dag er der en række forskellige trætjæreprodukter på markedet. De kan være meget forskellige og kan fx fortyndes med linolie, terpentin eller sprit.

Ren eller fortyndet trætjære – til grovere træværk

Ren trætjære er lysebrun og tyktflydende. Den anvendes primært til regenerering og vandafvisende behandling af meget nedbrudt og sugende træ samt til overfladebehandling på nyt og gammelt træ, hvor der ønskes en gyldebrun, transparent overfladekarakter, der med årene patinerer til en sortbrun farve.

Nyopstrøget, sort trætjære. Farven kan også være rød, brun, gul eller grøn.

Ældre trætjæret dasdør.

Ældre, sort trætjære.

Pigmenteret trætjære – til groft træværk, bindingsværk og sokler

Pigmenteret trætjære er ren trætjære, der er fortyndet med 25-50 % kogt linolie og tilsat sort, rødt, brunt, grønt eller gult farvepigment.

Pigmenteret trætjære kan bruges samme steder som ufarvet trætjære og er også velegnet til bindingsværkstømmer, der er malet sort, rødt, grønt eller brunt.

Den pigmenterede trætjære kræver kun én påføring på ru træ og tre påføringer på høvlet træ. Herefter er intervallerne for vedligeholdelse 10-15 år.

Pigmenteret trætjære er også velegnet til tjæring af sokler, der ønskes malet sorte. Her har det vist sig, at tidligere anvendte stenkultstjærer og sokkelasfalter var for hårde, og at bindingsværkstræ rådne under den tætte skorpe.

Tjæring af kampestenssokkel og fodrem med trætjære.

GRIB PENSLEN EN LUN DAG UDEN DIREKTE SOL

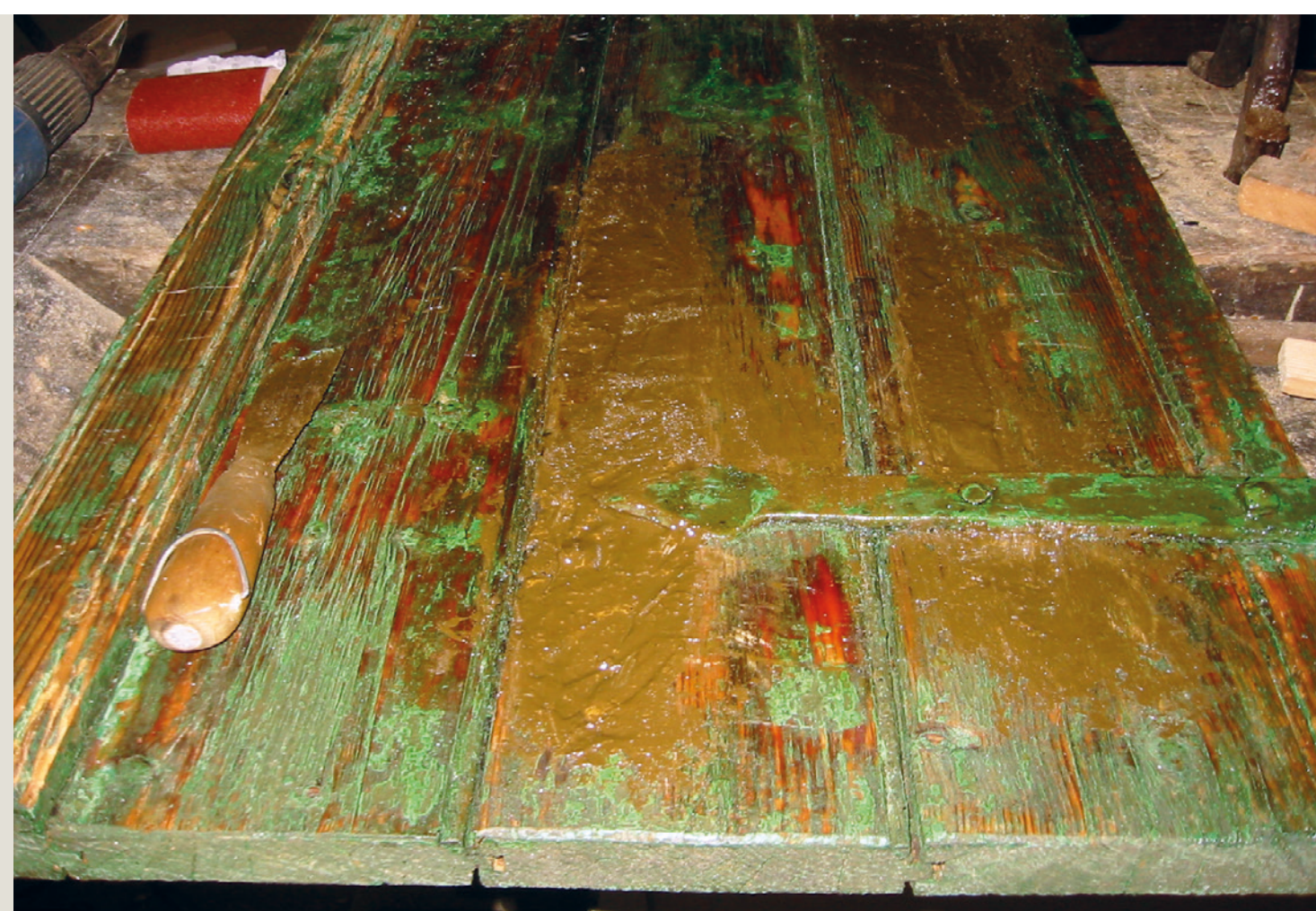
Trætjære kan stryges på ufortyndet om sommeren, når temperaturen er over 15°C. I forårs- og efterårsmånederne, når temperaturen er 5-15°C, fortyndes trætjæren med linolie.

Direkte sol forstærker trætjærens afdunstning af duftstoffer og naturlige opløsningsmidler. Det sker især i de første måneder, og derfor er det tilrådeligt først at stryge trætjære på, »når solen har passeret«.

TJÆRET VÆRK – DIFFUSIONSÅBEN TÆTNING AF VINDUESFUGER

Tjæret værk er tynde hampefibre, der imprægneres med trætjære og bruges til stopning af fuger mellem vindueskarme og muren. Stopningen suppleres med en mørtelfuge udvendigt og indvendigt.

Tjæret værk er – i modsætning til rockwool, glasuld og gummifugemasser – vandskyende og diffusionsåbent. Det giver fugten mulighed for at komme ud af huset og er med til at øge holdbarheden af trævinduerne i ældre bygninger.

Meget bløde områder eller småhuller i en gammel port repareret med tjærekitt.

TJÆREKIT – VANDAFVISENDE REPARATION AF REVNER OG SPRÆKKER

Tjærekitt er en lysebrun fugemasse, der består af trætjære og kridt. Tjærekitt er uhyre klæbrig selv på en våd bund, og den er blød i adskillige år. Desuden er den både vandafvisende og diffusionsåben. Derfor er tjærekitt velegnet til reparation af revner og sprækker i fx vinduer, døre, porte, bindingsværk, bræddebeklædninger og bjælkehuse.

